

Závery z odborného seminára

"Revitalizácia brownfieldov a verejných priestranstiev prostredníctvom krajinárskych výstav", ktorý organizovalo Združenie pre urbanizmus a územné plánovanie na Slovensku pri SAS (ZUUPS) v spolupráci s Úradom vlády SR, s URBIONom a so Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave a konal sa na Úrade vlády SR dňa 24.1.2012

V utorok 24.1.2012 zorganizovalo Združenie pre urbanizmus a územné plánovanie na Slovensku pri SAS v spolupráci s Úradom vlády SR, s URBIONom a so Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave seminár na tému **"Revitalizácia brownfieldov a verejných priestranstiev prostredníctvom krajinárskych výstav"**. Seminár sa konal na Úrade vlády SR pod záštitou pána Martina Kováča, splnomocnenca vlády SR pre územnú samosprávu, integrovaný manažment povodí a krajiny.

Účastníci seminára prejavujú týmto vyhlásením záujem zúčastnenej odbornej verejnosti a orgánov samosprávy podporiť v budúcom období systémovú intenzívnu revitalizáciu obcí na Slovensku, pričom osobitný potenciál vidia v možnosti vytvoriť Program krajinárskych výstav, ktorý by bol nástrojom na komplexnú realizáciu revitalizačných zásahov na území vybraných miest a obcí v rámci implementácie Európskeho dohovoru o krajine v SR.

Cieľ Programu krajinárskych výstav: Program krajinárskych výstav má na základe bohatých skúseností zo Nemecka a Rakúska, potenciál stať sa programom na podporu skvalitnenia života v mestách i na vidieku. Cieľom Programu krajinárskych výstav je podpora revitalizácie zdevastovaných alebo nevyužitých plôch, tvorba novej kvality verejných priestorov, podpora udržateľného územného a regionálneho rozvoja, využitie krajinného potenciálu v území, zachovanie identity mestských a vidieckych sídel, skvalitnenie vnútro sídelného dizajnu, životného prostredia intravilánov obcí a ich bezprostredného okolia, obnova kolobehu vody v riešenom území, zvyšovanie podielu vegetačného krytu v prírodnom i urbánnom území ako i prípadné odstránenie niektorých environmentálnych záťaží.

Synergický pozitívny vplyv systému krajinárskych výstav je overený v SRN už 60-ročnou tradíciou týchto výstav a od roku 1951 bolo v SRN s úspechom zorganizovaných cca 150 krajinárskych výstav, pomocou ktorých boli riešené rôzne sociálne, hospodárske i environmentálne problémy v závislosti od momentálnej spoločenskej situácie. Výsledky 60-ročného programu výstav v SRN ako i skúsenosti z prípravy výstav v Chebe (ČR) je možné hodnotiť vysoko pozitívne.

Účastníci seminára konštatovali, že:

1. stupňujúca sa záťaž najmä urbánneho územia si vyžaduje primerané kroky na podporu skvalitnenia bývania, životného prostredia i sociálnych vzťahov
2. si uvedomujú potrebu systematického riešenia rozvoja urbánneho prostredia, kde je najvyššia intenzita obyvateľov, najväčšie sociálne napätie a často narušené vzťahy
3. si uvedomujú potrebu čeliť negatívnym dôsledkom extenzívneho rozvoja sídiel, najmä obmedziť urbanizovanie otvorenej krajiny popri súčasnej existencii rozsiahlych devastovaných plôch v urbánnom i krajinnom prostredí obcí, ktoré je možné revitalizovať a využívať
4. pri regenerácii sídiel a revitalizácii krajiny je potrebné klásť dôraz na zlepšenie využívania dažďových vôd v krajine vrátane potreby zvyšovania podielu vegetačného

krytu v území (napr. cez Program revitalizácie krajiny a integrovaného manažmentu povodí SR predstavený na seminári), čo bude mať pozitívny vplyv na obnovu klimatických a ekosystémových funkcií krajiny

5. pri udržaní kvality životného prostredia je potrebné eliminovať znečisťujúce látky v ovzduší zvyšovaním podielu vegetačných plôch v urbánnom prostredí
6. na riešenie zdevastovaných území (prípadne brownfieldov) nemajú obce dostatok finančných prostriedkov a finančná podpora zo strany štátu nie je zatiaľ postačujúca, avšak je nutná
7. krajinárske výstavy prinášajú čiastočnú návratnosť investície vložené do revitalizácie zaťažených území či skvalitnených verejných priestranstiev, toto konštatovanie vyplýva zo skúseností SRN a ČR
8. prostredníctvom krajinárskych výstav je možné prispieť k efektívnejšej implementácii Európskeho dohovoru o krajine

Účastníci seminára predpokladajú nasledovné prínosy Programu krajinárskych výstav:

1. revitalizácia devastovaných území a ich prinavrátenie do aktívneho funkčného využitia
2. rekonštrukcia a obnova verejných i historických parkov,
3. podpora lokálnej a regionálnej identity a identifikácie sa obyvateľov so svojou obcou...
4. podpora zamestnanosti
5. prezentácia regiónu
6. rozvoj cestovného ruchu a zvýšenie atraktivity sídiel
7. podpora rekreačných a voľnočasových aktivít v prímestských oblastiach
8. zvyšovanie podielu vegetácie v urbánnom i krajinnom prostredí
9. obnova retenčnej schopnosti krajiny zadržiavať dažďovú vodu a vodu v pôde
10. eliminácia podielu znečisťujúcich látok v ovzduší

Účastníci seminára na základe vyššie uvedeného odporúčajú vláde SR:

1. vytvoriť samostatný "**Program krajinárskych výstav**" na podporu skvalitnenia urbánneho prostredia a predchádzania negatívnym dôsledkom extenzívneho rozvoja sídiel, najmä obmedzenia urbanizovania otvorenej krajiny. Pre realizáciu Programu vytvoriť systém odborného, organizačného i finančného zabezpečenia výstav so spoluúčasťou obcí
2. využiť Program prioritne ako jeden z nástrojov na revitalizáciu devastovaných plôch v rámci urbánneho prostredia (brownfieldov) a poškodených a nevyužitých úsekov krajiny, zlepšenie kolobehu vody v krajine a využívanie dažďových vôd v krajine, zvyšovanie podielu vegetačného krytu v území ako základného predpokladu pre obnovu klimatických a ekosystémových funkcií krajiny
3. pripraviť pilotný projekt krajinárskej výstavy, v rámci ktorého odporúčame jednak riešiť konkrétne plochy vo vybranom meste a zároveň vytvoriť systém dlhodobého udržania Programu krajinárskych výstav.

Účastníci seminára toto vyhlásenie vydávajú ako podnet na prípravu Programu krajinárskych výstav, uznávajú potrebu takéhoto komplexného Programu s pozitívnym dopadom na environmentálnu, urbanisticko-architektonickú, hospodársku i sociálnu sféru života.

V Bratislave, 20.2.2012

Prítomní: podľa priloženej prezenčnej listiny